

საბჭოთა კალენძ

ძვირფასო საბჭოთა ქალებო!
სოციალისტური სამშობლოს სახელგანთ შვილებო!
საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტი მხურვალედ მოგასალმობთ და გულითადად გილოცავთ თქვენ ქალთა საერთაშორისო დღეს — მთელი მსოფლიოს მშრომელ ქალთა ერთიანობისა და სოლიდარობის დღეს.

ჩვენს ქვეყანაში 8 მარტი ერთ-ერთი ყველაზე ნათელი და სასიხარულო დღესასწაულია. იგი გამთბარია დედისადმი, მშრომელი ქალისადმი, პატრიოტი ქალისადმი სიყვარულის, მადლიერებისა და პატივისცემის გრძობით. კომუნისტური იდეალების უსაზღვროდ ერთგული საბჭოთა ქალები მამებთან, ძმებთან და ქმრებთან ერთად იბრძოდნენ საბჭოთა ხელისუფლებისათვის, დამკვირვებლად შრომობდნენ პირველი ხუთწლედების მშენებლობაზე, მასობრივი გვირობის მაგალითები გვიჩვენეს დიდი სამამულო ომის წლებში, ძალ-ღონეს არ ზოგავდნენ მტრის მიერ დანგრეული მეურნეობის აღსადგენად, შთაგონებით ქმნიდნენ განვითარებული სოციალიზმის საზოგადოებას, აქტიურად მონაწილეობდნენ კომუნისტური მშენებლობაში. სამშობლო დიდად აფასებს თავისი ერთგული შვილების ამ უდიდეს დამსახურებას.

სოციალიზმში სამუდამოდ მოულო ბოლო ქალთა უფლებობასა და ჩავერას, განუსაზღვრელი შესაძლებლობანი შეუქმნა მათი შემოქმედებითი ძალების გაფურჩქვნას. განვლილი ექვსი ათწლეული წლის მანძილზე ქალთა საკითხის გადაწყვეტაში მიღწეული ჩვენი ქვეყნის მსოფლიო-ისტორიული წარმატებანი, რომლებიც სსრ კავშირის ახალ კონსტიტუციაშია დამკვიდრებული, საბჭოთა ქალების ფართო უფლებანი და თავისუფლებანი, საზოგადოების ცხოვრებაში მათი უდიდესი როლი საამაყო ჩვენთვის და სანიმუშო ყველა კონტინენტის მშრომელი ქალებისათვის.

ახლა საბჭოთა ხალხი მტკიცედ იბრძვის პარტიის XXV ყრილობის ისტორიული გადაწყვეტილებების, მათე ხუთწლედის შესრულებისათვის. პარტიის გეგმების განხორციელებაში უდიდესი წვლილი შეაქვთ საბჭოთა ქალებს. სკკპ ცენტრალური კომიტეტის, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს, საკავშირო პროფსაბჭოსა და სრულიად საკავშირო ალკე ცენტრალური კომიტეტის წერილის პასუხად მილიონობით მშრომელი ქალი ჩაება სოციალისტურ შეჯიბრებაში 1978 წლის გეგმების მთლიანად და გადაჭარბებით შესრულებისათვის, წარმოების ეფექტიანობისა და მუშაობის ხარისხის შემდგომი ამაღლებისათვის. პარტიის ცენტრალური კომიტეტი დარწმუნებულია, რომ ჩვენი ქვეყნის ქალები გვიჩვენებენ შრომითი მაკამოსს, არსებული რეზერვების უნარიანი და ყაირათიანი გამოყენების მაგალითს, — ყველაფერს იღონებენ, რომ მათე ხუთწლედის მესამე წელი დაძვერული შრომის წელი გახდეს.

კომუნისტური პარტია განუხრელად ასრულებს ვ. ი. ლენინის ანდერძს საზოგადოებრივი და სახელმწიფო საქმეების მართვაში ქალთა აქტიური ჩაბმის შესახებ. სკკპ რიგებში ოთხ მილიონზე მეტი კომუნისტი ქალია, მილიონზე მეტი ქალი სახალხო დეპუტატთა საბჭოების დეპუტატია, ასიათასობით ქალს ხელმძღვანელი პოსტები უკავია ეკონომიკის, მეცნიერებისა და კულტურის სფეროებში. პარტია კვლავაც ყოველნაირად შეუწყობს ხელს ქალთა საზოგადოებრივ-პოლიტიკური აქტიურობის განვითარებას, რადგან ეს მიაჩნია სოციალისტური დემოკრატიის შემდგომი გაფართოებისა და გაღრმავების ერთ-ერთ დიდმნიშვნელოვან პირობად.

საბჭოთა სახელმწიფო ქალთა შრომისა და ჯანმრთელობის დაცვის, მათი მატერიალური და სულიერი მოთხოვნების დაკმაყოფილების, საოჯახო საქმის შემსუბუქების დონისძიებათა ფართო სისტემას ახორციელებს. ყოველწლიურად მატულობს საბინაო მშენებლობა, ფართოვდება საბავშვო ბაღებისა და ბავშვის, ჯანმრთელობის დაიცვის დაწესებულებების ქსელი. ყოველწლივ ეს ქალს უქმნის პირობებს ნაყოფიერი შრომა და საზოგადოებრივი საქმიანობა შესაბამის ოჯახურ მოვალეობებს.

საბჭოთა სახელმწიფო ქალთა შრომისა და ჯანმრთელობის დაცვის, მათი მატერიალური და სულიერი მოთხოვნების დაკმაყოფილების, საოჯახო საქმის შემსუბუქების დონისძიებათა ფართო სისტემას ახორციელებს. ყოველწლიურად მატულობს საბინაო მშენებლობა, ფართოვდება საბავშვო ბაღებისა და ბავშვის, ჯანმრთელობის დაიცვის დაწესებულებების ქსელი. ყოველწლივ ეს ქალს უქმნის პირობებს ნაყოფიერი შრომა და საზოგადოებრივი საქმიანობა შესაბამის ოჯახურ მოვალეობებს.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტი ამ სახეიმო დღეს გულითად მადლობას მოგასხმებთ თქვენ სსსიქალეო საქმეებისათვის და სულითა და გულით გიუსურვებთ ჯანმრთელობას, დიდ პირად ბედნიერებას, ხალისიან, მშვიდობიან ცხოვრებას, ახალ შრომითს წარმატებებს ჩვენი საყვარელი სამშობლოს საკეთილდღეოდ!

დედა! ეს სიტყვა ყველაზე ძვირფასი და ახლოვლია თითოეული საბჭოთა ადამიანისათვის. ქალი არა მარტო სიტყვად არის შეიღობს, არამედ მათი პირველი დამრგებელიც არის, მოზარდ თაობას უნერგავს მაღალი შეგნების ტრადიციას, მისი მოყვარობას, კეთილშობილურ სწავლებას და საბჭოთა დიდებრივ იდეალებს. თაყვანს გცემთ თქვენს დედებს — ჩვენს ქვეყნის მშენებლის, საბჭოთა ოჯახის განმტკიცებელ მშრომელთა, იმ მისწრაფებისათვის, რომ ღირსეული მოქალაქენი აღუზარდით ჩვენს სამშობლოს.

საბჭოთა ქალები განუხრელად უჭერენ მხარს საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ლენინურ მშვიდობისმოყვარულ საგარეო პოლიტიკას. სოციალისტურ ქვეყნებში თავიანთ მგვობრებთან, სხვა სახელმწიფოების პროგრესულ ქალთა საზოგადოებრიობასთან ერთად ჩვენი თანამემამულე ქალები აქტიურად იბრძვიან ხალხთა მშვიდობისათვის, თავისუფლებისათვის, დამოუკიდებლობისა და სოციალური პროგრესისათვის, მგვობრობისა და თანამშრომლობისათვის. ჩვენ მოვუწოდებთ ყველა მშრომელ ქალს დაუცხრომლად განამტკიცონ თავიანთი რიგების სოლიდარობა და ერთიანობა იმპერიალისტების მიერ თავს მოხვეული გამალებული შეიარაღების, ნეიტრონული ბომბისა და სხვა სახეობათა მასობრივი მოსპობის იარაღის წინააღმდეგ, საერთაშორისო დაბაბულობის შეგნების გაღრმავებისა და ომის საფრთხის აღკვეთისათვის ბრძოლაში. დაე ჩვენს პლანეტას მუდამ დაძვერულ მორწმუნე იყოს და კავშირსა მზე, დაე მუდამ იყოს მშვიდობა!

ძვირფასო საბჭოთა ქალებო, ჩვენო მშრომელი ამხანაგებო და თანამებრძობებო!
საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტი ამ სახეიმო დღეს გულითად მადლობას მოგასხმებთ თქვენ სსსიქალეო საქმეებისათვის და სულითა და გულით გიუსურვებთ ჯანმრთელობას, დიდ პირად ბედნიერებას, ხალისიან, მშვიდობიან ცხოვრებას, ახალ შრომითს წარმატებებს ჩვენი საყვარელი სამშობლოს საკეთილდღეოდ!

სახელი და დიდება საბჭოთა ქალებს!
გაუმარჯოს მთელი დედამიწის მშრომელ ქალებს!
გაუმარჯოს დიდ საბჭოთა ხალხს — მშვიდობისა და სოციალური პროგრესის მებრძობებს!

8 მარტი ქალთა საერთაშორისო დღე

კრულტარბოუ ყველა ქვეყნისა, შვერდითი!

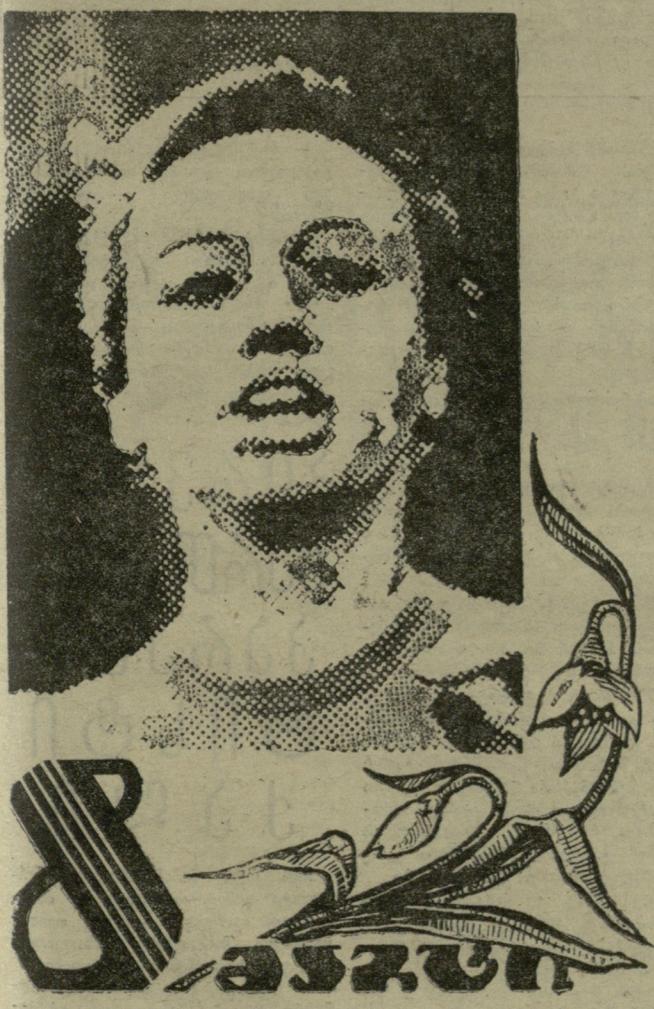
1978 წ. მარტი, ოთხშაბათი, ფასი 3 კაპ.

№ 48 (6113)

საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოსთან არსებული ფიზკულტურისა და სპორტის კომიტეტისა და კრულტარბოუ რესპუბლიკური საბჭოს ორგანო

ЛЕЛО Орган Комитета по физической культуре и спорту при Совете Министров ГССР и республиканского Совета профсоюзов

გაზეთი გამოდის 1984 წლის 13 აპრილიდან

თბილისელი ველოსიპედისტის ვერცხლის მედალი

ლენინაბაღში დამთავრდა საბჭოთა კავშირის ზაბიტის ჩემპიონატი ტრეკზე ჯგუფურ რბოლაში. ექვსდღიან ასპარეზობაში ოქროს მედალი მოიგო ტულემა ველოსიპედისტმა ვ. პეტრაკოვმა. თბილისელი სტუდენტი პ. ჩევერდოვი ასპარეზობაში II ადგილზე გავიდა ვერცხლის მედალი მიიღო. ბრინჯაო წილად ხვდა ი. კუჩერაიცი.

გეგობრობა, ყვავილანი, ღიმილი

ბაპურიანი, 7 მარტი (ტელეფონით, ჩვენი სპეც. კორ.). საბჭოთა კავშირის ხალხთა სპორტკლავები დიდი ხანია გადაიქცა ნამდვილ სპორტულ დღესასწაულად. მასში იქმნება არა მარტო სპორტობა, არამედ სპორტსმენთა შორის მტკიცე მეგობრობაც მყარდება, რომელიც ჭეშმარიტად ნამდვილად მძურ დამოკიდებულებაში გადაიზრდება ზოლმე. გამონაკლისი არც წლევერდული ზამთრის IV სპარტაკიდაა. ათობით მაგალითი შეგვიძლია მოვიყვანოთ, როცა სარბიელზე მეტოქენი ერთმანეთს მეგობრულ დანაშრებას უწევენ, მეგობრობის წინაშე კი არავითარი დაბრკოლება არ არსებობს.

აი, ერთი ასეთი მაგალითი. ქალთა შორის სწრაფდამგებში წლევერდული სპარტაკიდაის ჩემპიონმა კიევის დინამოელმა ს. ლებედევამ ჟურნალისტებთან საუბარში ილაპარაკა იმ დიდსულოვან დახმარებაზე, რომელიც მას ქართველმა სამთო-სათილამურო სპორტის მესვეურებმა და სპეციალისტებმა აღმოუჩინეს. მან კმაყოფილებით აღნიშნა, რომ საქართველოს სამთო-სათილამურო სპორტის ფედერაციის თავმჯდომარემ თ. ფხაკაძემ სტარტის წინ სპეციალური თილამურები შესთავაზა, ხოლო გ. აბრამიშვილი საცხების შერჩევაში დაეხმარა და სწორედ ამის წყალობით შეძლო მან ოქროს მედალის მოპოვება.

— შესაძლებელი რომ იყოს, ამ ოქროს მედალს შუაზე გავყოფდი და თითო ნაწილს ფხაკაძესა და აბრამიშვილს მიუვძენდი. — თქვა მან.

მეორე მაგალითი. ერთ-ერთ ოფიციალურ ვარჯიშზე სპარტაკიდაის ერთი მონაწილე დაცვა და ტრავმა მიიღო. გოგონა სასწრაფოდ საავადმყოფოში გაზავნეს. მას შემდეგ პრეს-ცენტრში არ წყდება ტელეფონის ხარი. სპარტაკიდაის მონაწილენი, მწვრთნელები, მსაჯებნი კითხულობენ მის ჯანმრთელობას, თავაზობენ დახმარებას. ტელეფონისტი ქალები შესანიშნავად უზრუნველყოფენ კავშირს ბორჯომის საავადმყოფოსთან, სადაც სპორტსმენს ოპერაცია გაუკეთეს, ხოლო როცა გაიჩვენა, რომ მას სისხლის გადასხმა სჭირდება, სპორტსმენთა შორის გამოჩნდა ათობით მოხალისე, რომლებიც მსად იყვნენ თანამოსაქმისთვის საკუთარი სისხლი გაუღოთ.

დაბს, ასე იქცევიან მხოლოდ ნამდვილი მეგობრები, საბჭოთა სპორტსმენები, რომლებიც ინტერნაციონალური

სულისკვეთებით არიან აღზრდილნი. სასპარტაკიდაო შეჯიბრება ქალთა საერთაშორისო დღეს — 8 მარტს დაემთხვა. ამ ზეიმისთვის აქ კარგად მოემზადნენ: კომკავშირელმა შეფებმა მონაწილე ქალებს — სპორტსმენებს, მწვრთნელებს, მსაჯებს ყვავილების თაიგულები და მილოცვის ღია ბარათები მოუმზადეს.

ბაკურიანში ახლა თოვლი დნება. გაზაფხულის პირველი ცოცხალი ყვავილები გამოჩნდა. აი, ამ ცოცხალი ყვავილებისგან თაიგულების დასამზადებლად სპეციალური „ოქერაცია“ ჩატარდა. გაზაფხულის ყვავილი ხომ ყვე

სსრ კავშირის ხალხთა ზამთრის IV სპარტაკიდა

ლაზე კარგი საჩუქარია, ამიტომაც სპარტაკიდაის მონაწილე ყველა ვაჭი ცდილობს ქალებისთვის რაც შეიძლება მეტი ყვავილი მოურიფოს...

პრეს-ცენტრის მესამე ბიულეტენის მასალებიც 8 მარტის ზეიმს მიეძღვნა. ბიულეტენებში ქალებისადმი მისალმების თბილი სიტყვები და ჟურნალისტი ვაჭების მიერ შედგენილი მხიარული ანეკდოტები.

მოსდა ისე, რომ „ლელოს“ დღევანდელ ნომერშიც ქალთა გიგანტურ სლალომში გამართული ასპარეზობის შესახებ გვექნება საუბარი.

გუმინ კობტაგორა II-ს წვერზე, სადაც ასპარეზობის სტარტი იყო, 85 მონაწილე შეგროვდა. ამინდი ცვალებადი იყო — ხან კაშკაშა მზე, ხან პირქვემი დრუბული სპორტსმენებს ბრძოლის სხვადასხვანაირ განწყობილებას უქმნიდა.

კიეველი ს. ლებედევა, რომელმაც ერთი დღით ადრე უკვე ისახელა თავი, ამჯერადაც სტარტს პირველი იღებდა (იგი პირად ჩათულაში გამოდის). მაგრამ ამას სპორტსმენისთვის ხელი არ შეუშლია. მან კვლავ კარგად იასპარეზა — 1.14,72.

ამჯერად დუბლი არ შედგა, ვინაიდან სხვა სპორტსმენებსაც „თავიანთი გეგმები“ ჰქონდათ და ზოგმა მათი განხორციელება შეძლო. ეს პირველი რიგში გარნიმ-პარტენკირაქების ამასწინანდელი მსოფლიო ჩემპიონატის მონაწილეც ნ. პატრაკევაზე იქმნის. ეს სტარტი (მოსკოვის ოლქი, „ტრუდი“) დიდი სისწრაფით დაეშვა, ვირაქებში შესანიშნავად შედიოდა და საბოლოოდ დღის საუკეთესო შედეგიც (1.13,36) მიიღო, რამაც მას სპარტაკიდაის ოქროს მედალი მოუპოვა.

გამარჯვებისთვის შეუპოვრად იბრძოდნენ, აგრეთვე, ბელორუსიელი ნ. შელოვა („ბურევესტნიკი“), დები პერტაკინები (უკრაინა, „დინამო“), მსოფლიო ჩემპიონატის კიდევ ერთი მონაწილე ლ. რეუსი (ბაშკირეთის ასსრ, „სპარტაკი“) და სხვები.

ბრძოლის სიმამრეზე ის ფაქტებიც მეტყველებენ, რომ მეორე და მეექვსე შედეგს შორის განსხვავება წამეწე ნაკლებია. საბოლოოდ ვერცხლის მედალი შელოვას დარჩა — 1.14,09, ბრინჯაოსი — რეუსს — 1.14,19.

სამწუხაროდ, ჩვენი რესპუბლიკის სამთო-სათილამურეები ამ სახეობაში ცუდად გამოვიდნენ, ქალთა შორის თ. ბანდურმა 49-ე ადგილი დაიკავა, — 1.27,37, მ. ხრიკაძემ კი ტრასის გაგლას 1 წუთი და 46,26 წამი მოანდობა და 69-ე ადგილს დასაჯრდა.

თუ ლებედევამ ვერ შეძლო დუბლი გეგმობინა, ამ ამოცანას თავი კარგად გაართვა გოგონებში მოსაპარეზე კიეველიელმა ვ. რომანოვსკიამ („ბურევესტნიკი“), რომლის შედეგია 1.17,06. ეს ამ სპარტაკიდაზე მისი მეორე ოქროს მედალია და გულშემატკივრებმა იგი ბაკურიანის სტარტების გმირად მონათლეს.

გოგონებში მომდევნო ადგილზე გვიდობენ კამბატკელი მ. ოუნუსოვა — 1.18,95 და ი. კარელიანი (კუბეროვის ოლქი) — 1.19,29.

ჩვენი რესპუბლიკის სამი გოგონადან მხოლოდ მ. კოხანაშვილმა შეძლო გუნდისთვის ჩასათვლილი (13) ქულები

(დასასრული მე-4 გვ.)

კვირის, ოჯახის, შუამდგომლობისა და მშენებლის

შუამდგომლობით, სოფელ უმბის ხეობაში ერთი სახლია, რომელსაც არამც და არამც გვერდს არ აუკლია აქ მოხვედრილი მთამსვლელები. ყველა თაობის ალპინისტები იცნობენ ამ სახლს, ისინი, რომლებიც უმბის დამორჩილებას ცდილობენ.

ამ სახლი უკლად ცხოვრობს მაკრინე ქურდიანი. მაკრინე ქურდიანი არის უკანასკნელი, რომელი მზერავს მთამსვლელებს უმბისკენ მიმავალ მთამსვლელებს და ისევ მაკრინე ქურდიანი არის პირველი, ვინც დამამზრალ ალპინისტებს ეგებება, თავის კერაში გაატივება და ისევ დაჰფიქსირებს თავს, როგორც დედა საკუთარ შვილებს.

მაკრინე ქურდიანი აღარც კი ასოს პირველად რომელიმე ექსპედიციამ დაიღო ბინა მის ოჯახის ჭერქვეშ. იქნებ ის ექსპედიცია ამერიკელებისა იყო, რომლებიც წინათ, დიდი ხნის წინათ ეწვევიან უმბის მიდამოებს და

ყოველ ჩამოსვლაზე ასალი უნდა ვნახო ამ ოჯახში. დედა მაკრინე ენერგიით და ალერსით მოხმობული სიყვარულით ვიციან ამ ოჯახს და ამ კუთხეს. უმბიდან ჩამოსვლებს მშობლიური ალერსი და სითბო მაკრინე დედას გვაგრძნობინა. იმდენი საინტერესო და ასალი გვიხსნა, რომ ჩვენ უმბის მესაიდუმლო ვუწოდებთ მას.

მინდა დიდი მადლობა გადავუხადო დედა მაკრინეს ძალზე თბილი, მშობლიური ალერსისთვის და მთის სიყვარულის გამტკიცებისთვის.

იცოცხლეთ, დედა, დიდახან, რომ ყველა ქართველი მთამსვლელს ეგემოს თქვენი მზრუნველი ხელი. პატვისცემით გურამ თიქანაძე. 18/VIII, 61 წ.

— 1963 წლის აგვისტოში უკანასკნელად ვნახე გურამი. მხარზე ახვალა უნდოდა და ნებას არ აძლევდნენ. ბოლოს ნუბართვაც მიიღო. აქოშინებული, თვალგაციმციმებული შემოვარდა ვსოში და, დედა მაკრინე, მხარზე ას-

გული შეუქანდა. უმაღლესელებს გაჰყვა გულის მყინვარზე. მაკრინეს ეჭვი კიდევ უფრო გაუძლიერდა, როდესაც ნაცნობი „ფედის“ ტიპის ფოტო-აპარატი და საიერიშო კოსტიუმი ნახა. საბოლოოდ კი მამინე დარწმუნდა, კარგად შენახული ფეხის თითებს რომ შეავლო თვალი. და იქ, გულის მყინვარზე შემოხარავად გაისმა მაკრინეს „გოი, გოი, მუხზე“ (გაიმი, გაიმი, მამო) შემდეგ უკვე საკუთარ ვსოში, საიდანაც 12 წლის წინათ გააცილა ალიომა, კიდევ ერთხელ მასსავით დაიტრია მეგობარი.

ალიომას და მის მეგობრებს დიდი მიზანი ჰქონდათ — უმბა-შეღლის ყველა მწვერვალთა ტრავერსი. მათ განუხორციელებელ ოცნებას კაცო მარ-ნა, ბექუ სერვიანმა, გოჯი ზურგინამ, ზეიკო ჩართლანამ და მაქსიმე გვარდიანმა შეასრულეს. ამ დიდებულ ხუთეულს ხელის აღმყრობელი მაკრინე ქურდიანი გახლდათ. სიქველისთვის მთამსვლელთა შემდეგ და მამხარე საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის საპატიო სიგელით დააჯილდოვეს. მაკრინე ქურდიანმა შეხვდა უმბის ტრავერსის განხორციელებისთვის საქართველოს სპორტკომიტეტის სივლიც მიიღო. აქვე „სსრ კავშირის ალპინისტის“ სამწვერვალე ნიშანი და მოწმობაც, თუმცა არათუ გორიზონს ორთავა უმბა, ერთი უბრალო მწვერვალაც არ დაუპყრია. არადა, ვინ იცის, რომ ეცადა იქნებ ლეგენდარული ალექსანდრა ჯაფარიძისთვის ტოლი არც დაედო სირაქეში.

— უმბის დამპრობაზე ნიდავ ვოცნებობდი, მაგრამ ჩემი კაცი მწვერვალზე არ მიშვებდა, ვე რა ქალის საქმეაო, — ამბობს მთამსვლელთა დედა, როგორც მას ალპინისტები უწოდებენ. უმბის კომუნდანტიც შეარქვეს. მართლაც, მაკრინე ქურდიანი ხომ უმბაზე აშველელთა ცოცხალი მემბრანაა.

მამარჯვებულს გილოცავთ, მაია!

ბნაში რამ ჰქვარაის ისტორიას არ ახსოვს. რა თქმა უნდა, იყო შემთხვევები, როცა ნორჩი მოკადრეები საოცარ ნიჭს ამჟღავნებდნენ ადრეულ ასაკში, მაგრამ დიდი დრო სჭირდებოდათ „მსოფლიო სტანდარტის“ დონემდე ასვლისთვის. თუ საერთოდ მაღალწევდნენ ამ დონეს...

ჩვენს საუკუნეში ნაწინაინა და ბაფთიანა გოგონებმა ბევრი სპორტული მწვერვალი დაიპყრეს. ცურვაში, ტანვარჯიშში და ფიგურულ ციკლოპობაში ბავშვთა მიერ ახსოვლურად რეკორდების დამყარება ნორმალურ მოვლენად იქცა. მაგრამ ჰადრაში, ინტელექტუალურად განსაკუთრებული თვისებებისა საჭირო. აქ ყველაფერი უმაღლესი ნერვული მოქმედების ფარულ ზამბარებზეა დამოკიდებული.

მაია ჩიბურდანიძე უნიკალური მოვლენაა. ჰადრაის ისტორიაში პირველი შემთხვევაა, როცა 18 წლის გოგონა საერთაშორისო ოსტატი გახდა, ხოლო 16 წლისა — სსრ კავშირის ჩემპიონი და საერთაშორისო დიდოსტატი. დაბოლოს, მსოფლიოში არაჩვეულებრივ გოგონებს, ისე ვაუბებს შორის) მოუპოვებია 17 წლის ასაკში ჰადრაის

უმაღლესი ტიტულისთვის ბრძოლის უფლება.

ერთხელ ნორჩი პრეტენდენტის მწვერვალში, დიდოსტატმა ე. გუფელმა თქვა, რომ მაია საათობით კი არა, წუთობით იზრდებოდა. ნუ დავივლით რამდენი წუთი გავიდა მას შემდეგ, მაგრამ ჩანს, რომ მაიასთვის არც ერთ წუთს უქმად არ ჩაუვლია. უდიდესმა ბუნებრივმა ნიჭმა, ჰადრაის სიყვარულმა და შრომისმოყვარეობამ მაია უმოკლეს დროში მიიყვანა ჰადრაის ოლიმპის მწვერვალამდე, რისთვისაც სხვებს წლები დასჭირდებოდა.

და ჩვენ საქარბისი უნდა მივიწოდოთ ქართულ საჰადრაკო სკოლას, რომელმაც მსოფლიოს ანუქა ბრწყინვალე ჩემპიონი ნონა გვარდიანაშვილი, გამოსარდა შესანიშნავი საჰადრაკო ყვავილანი — ნანა ალექსანდრა, ნანა ოსელიანი, ნინო გურიელი. მზიური საქართველოს დალოცვილ საჰადრაკო სპორტისთვის მთავარი მეტოქეებთან მეგობრობას და დავაში განმტკიცდა და გაიფურჩქნა მაია ჩიბურდანიძის ტალანტი.

3. ნანაინი, სპორტის ოსტატი, განეთი „კომსომოლსკაია პრადეა“, 4 მარტი.

„უპიის დიასახლისი“

ზღაპრული სილამაზის მთებს ფირზე აღმდეგდნენ.

გადამრთვას კინოექსპედიციის ერთ წევრს უმბიდან დაფრთხულმა ქვამ თავი გაუტყუა. დამაფრთხულს მაკრინე ქურდიანმა აღმოუჩინა დახმარება...

იმ საღამოს მაკრინე ქურდიანი გრძნავდა მემანძვილზე თხოვდებოდა, ქორწილში ამერიკელთა კინოექსპედიციის წევრებიც დააბატოქებ. ოკეანისფარმელები გაიცემული უკუბრუნდნენ გლეხების ფირხულს და აღფრთოვანებული იხიებდნენ სვანების „ბუბა ქაქუქულას“, თან ფირზე აღმდეგდნენ მათთვის ამ უჩვეულო თეატრალიზებულ ხანასაობას. ქართული ენის მუსიკალობამ მოხიბლა ამერიკელი მონაგებები. მაკრინემ იმ ამერიკელს იაკობ გოგებაშვილის „დედა ენა“ მიართვა...

... 1925 წელსა. მაკრინე ქურდიანი ყოველივე ახლისა და პროგრესულის შემწვედ ველინება სვანეთს. საოცარი კია, რადგან იმდროინდელი სვანეთი ჯერ კიდევ ფიქრობს, რომ თეთნულდზე „რადაც ზეციურ ძალთა სავანეთი თითქოს“, ვითომ ჩიყვი ღვთის ბოძებული რაბათი. კიდევ ბევრ რამეს ფიქრობდა სვანეთი და სწორედ ამ დროს ჯანმრთობის დაცვის სახსოლო კომიხარიატი სპეციალურ ექსპედიციის გზავნის სვანეთში ჩიყვის გამოსავლევად.

იმ დროს სვანეთში ჩიყვი ისევე ფართოდ იყო გავრცელებული, როგორც ალავეში, პიმალაში, ანდებში, პინდიკუში თუ დედამიწის სხვა მთიან რაიონებში.

ექსპედიციამ იყო ცნობილი ექიმი, მთამსვლელი და საზოგადო მოღვაწე სოსო ასლიანიშვილი. იგი ფიქრობდა, რომ ჩიყვის გამომწვევი ერთ-ერთი მიზეზი სახმელეთის ქვიშის ქვიშის შემადგენლობაა. არადა, არც თუ ისე მორჩაბა მინერალური წყლები — სვიმი და მორელი, რომლებსაც სვანები არ ეტანებიან, საჭიროა მიღების გაყვანა და...

მაკრინე და გერმანე ამ საქმის პირველი პრობადავანდისტები ხსებიან.

იმდროინდელი რაიონული ხალხთი მაკრინე ქურდიანის შესახებ წერდა: „მან ორი თვე შეინახა ტფილისიდან ჩამოსული ექიმები, მთამსვლელები და სპეციალისტები. იგი მზად არის მთელი საცხოვრებელი გადააგოს ამ საზოგადო საქმეს“.

რამდენ დაღლილ-დაქანცულს მოუთქვამს სული მისი სტუმართმოყვრული ოჯახის ჭერქვეშ და დედობრივი მზრუნველობა მიუღია. ყოველივე ამით მან მთამსვლელთა დიდი სიყვარული და პატვისცემა დაიმასხურა“. ეს სიტყვები კი ჩვენს საამაყო ნიკო კვცხიველსა და ალექსანდრა ჯაფარიძეს გუთუნით.

ვლის ნებართვა ჩამოვიდაო, მითხრა. სახლში არც შემოვიდა, ისე გამოემგვიდობა და დამარხებულ სირბილით დამეზა გახარებული, წაიდა და წაიდა ჩემი გურამი. მხარდან ცოცხალი აღარ დაბრუნებულა, — თვალცრმობიანი გვიამბობს მაკრინე ქურდიანი. კიდევ ბევრს რამეს გვიამბობს, მაგრამ ყველაზე სწორად მაინც ისევ და ისევ გურამსა და ალიომას ჯაფარიძეს იხსენებს.

1929 წელს თეთნულდის აღების ცდისას დაიღუპნენ სიმინ ჯაფარიძე და მიმენ დავლი. ერთი წლის შემდეგ სიმინის და-მამა ალექსანდრა და ალიომას ჯაფარიძემ თეთნულდზე იძიეს შური.

მაშინდელი და-მამა „სვანეთის პატარ-ძლიდან“ ბრუნდებოდა. უკვე ამწვანებულ მთა გორაკებზე მოლასობდნენ, როდესაც ცხენზე ამხედრებული მაკრინე ქურდიანი შემოხვდათ. მაკრინემ დაქანცულებს კიდევ ერთი ცხენი უშოვა. ასე დამეგობრდა მაკრინე და ჯაფარიძეების ოჯახს.

ალექსანდრა ჯაფარიძის სიტყვებით: „უმბა და მაკრინე ქურდიანის სხეული განუყოფელია. ისინი ერთმანეთისთვის არიან გაჩენილი, ავსებენ და ალამაზებენ ერთმანეთს.

რამდენადაც უმბა ღრუბლებიდან იშვიათად თუ გაიხსნის შუბლს. იშვიათად თუ მოიცილებს უმბის დასახლისი პირიდან ღიბი... შუბლნათილი და გულგახსნილი.

ის პირველი ხვდება უმბაზე გამარჯვებულთ, იზიარებს მათ სიბარჯეს. მათი პირველი ჭირისუფალა იგი ყოფილა, ვინც ვეღარ დაბრუნდა უმბიდან“.

ალიომა ჯაფარიძის პირველი ჭირისუფალიც მაკრინე ქურდიანი იყო.

— შემოდგომა იდგა. ბევრი ვეშდარე ალიომას, ბევრი ვურიცხე, ახლა უმბა კიდევ უფრო ცივია და უკარება მეთქი, მაგრამ არა და არ დამიჯერა. სამანი წაივინდენ — ალიომა ჯაფარიძე, ქველში ონიანი და ნიკოლოზ მუხინი, — იხსენებს უმბის დასახლისი.

გავიდა ხუთი დღე, ათი დღე... მაკრინე ქურდიანის გულში ურვამ დაიხსადურა. გასცქეროდა ნისლის პირბადეში გასვეული უმბიდან მომავალ ბილიკს, მაგრამ გზაზე არავინ არ სჩანდა. იმათი ასავალ-დასავალი ვეღარავინ გაიგო. მაკრინე კი იდგა და ელოდა. ლოდინში მიიღია 12 წელი.

ერთ დღეს უმბიდან მომავალი ბილიკზე მთამსვლელები გამოჩნდნენ. რუსები აღმოჩნდნენ. ამბავი ჩამოიტანეს, გულის მყინვარზე ადამიანის ნეშტი და ფოტოაპარატი ვიპოვეთ. მაკრინეს

— 1933 წლამდე, ვიდრე ალიომა ჯაფარიძე, ალექსანდრა ჯაფარიძე, იაკობ კახალიკაშვილი და გიო ნიკურიანი არ ავიდნენ უმბაზე, ბარე 50-ჯერ სცადეს უხეტეობა ორთავა მწვერვლის დაპყრობა, მაგრამ მიზნის მხლოდ ოთხჯერ მაღალყეს. — გვიამბობს მაკრინე ქურდიანი. — უმბა ყველა მთამსვლელის ოცნებაა. ვისაც ასვლა არ შეუძლია, ქვემოდან თვალის შევლებაც ოცნებობს. ერთი რუსი ტურისტის სვანებზე ამოვიდა უმბის ხეობაში. უმბა კი არა და არ ენახებოდა. ოთხი თუ ხუთი დღე ჩემთან იყო. ბოლოს, იმედი რომ გადაეწერა, ცრემლი მთვრალი და წასვლა დააპირა. ხვალ დაგინახებთ-მეთქი უმბა, ვუსობარი. ძილს დაავარწმუნე. მეორე დღეს თვალგაშტერებული მისჩერებოდა ამ ჩვენს მწვერვალს. მეერ ფოტოფირზე აღმდეგა უმბის მშვენიერება.

მაკრინე ქურდიანმა კიდევ ბევრი რამ გვიამბო. მთამსვლელთა მომავლეს ავტრ უკვე 80 წლისთვის მიუღწევია და აბა, მოვინებებს რა გამოუღვებს.

...უმბის მისადგომებთან, სოფელ უმბის ხეობაში ერთი სახლია, რომელსაც არამც და არამც გვერდს არ აუკლია აქ მოხვედრილი მთამსვლელები. ყველა თაობის ალპინისტები იცნობენ ამ სახლს, ისინი, რომლებიც უმბის დამორჩილებას ცდილობენ.

ამ სახლში უკლად ცხოვრობს მაკრინე ქურდიანი. კონტად მოწყობილი კარ-მიდამო აქვს მაკრინე ქურდიანს. აქედან ხელისუფლითი მოსჩანს მთელი ბერის თემი. შემოდან კი უმბისთან ერთად მაზრიც გოლიათივით გადმოჰყურებს უმბისკენ.

მაკრინე ქურდიანს შარშან, გაზაფხურზე ვესტუმრეთ. ეზოში გაშლს კვირტები დაუხეთქა — და თეთრად გააბავტატიცო.

მასპინძელი შინ არ დაეგვხდა. გვითხრეს, აქვე, სახლის უკან ნაკვეთში იქნებაო. მართლაც იქ ფუსუყებოდა. ბეროს საბჭოთა მეურნეობის ბრძაღლირმა და ფიქსურეკურელთა თავკაცმა გასტანე შამფრანმა გვითხრა, მაკრინე ქურდიანს 2000 კვადრატული მეტრი სათიბი ნაკვეთი აბარა. მიწას აშეშაიბეს, სასუქი შეაქვს, ასუფთავებს და გემამსავ გადაჰარებოთ ასრულებსო.

„უმბის კომუნდანტმა“ რომ გაიგო, სტუმრებში მოვიდნენო, უმაღლესი საჩქე. მწვანედ ახასხასებუო მიღწე სასოლოდნოლოდ ტაბლა გაგვიშალა, გამომწვიდომბების კი საკუთარი ხელით მოთილილი სვანური ქული დაგვასურა.

წარმატებუბა იმრავლს

რამდენიმე ხნის წინათ მაია მწერდა: „გისტრეგებთ, რომ თქვენს ხელლებულ მოსწავლეებს სამშობლო ესახებლებინოთ“. დღეს თეთი მაიამ გახარა თანამემამულენი ზადკისიბენში მოაზრებული შთამბეჭდვი წარმატებით. ვულკანე ჩემს ყოფილ მოწაფეს, დიდებულ

რწმუნსამ საბჭოთა ავიაციის განვითარებაზე ჩამოვარდნა საუბარი, შეუძლებელია იქვე არ გაიხსნოს საპარამუტო სპორტი. ეს ბუნებრივია, საფრინსო და საპარამუტო სპორტი ხომ განუყოფელ კავშირშია.

ისინი ერთად იზრდებოდნენ, ვითარდებოდნენ და სრულყოფილ სახეს მიბულობდნენ. დღესაც მხარდამხარ მიბიჯებენ საბჭოთა სამშობლოს საკეთილდლოდ.

საქართველოს აეროკლუბი დიდი სამამულო ომის დამთავრებამდე სსრ კავშირში ყველაზე მოწინავედ ითვლებოდა. ცხადია, აეროკლუბს უდიდესი საზოგადოებრივი და პოლიტიკური მნიშვნელობა ჰქონდა როგორც ავიაციის განვითარებისთვის, ისე ფიზიკურად სრულყოფილი, ახალგაზრდობის აღზრდისთვის.

30-იან წლებში საქართველოში ფართოდ გაიშალა საპარამუტო, საფრინსო, საპლანერო და ძრავის სპეციალისტთა სექციების მუშაობა.

1935 წელს საქართველოში პირველად გაიმართა პარამუტისტთა სტოქემი, რომლებიც 24 ჰაბუქმა და გოგონამ შეასრულა. მათ შორის იყვნენ ნინო ბუშინა, ანა წიკლაური, მარია ხარიტონოვა და სხვები. თუმცა, აღსანიშნავია, რომ ჩვენი რესპუბლიკის წარმომადგენლებმა ერთი წლით ადრე შეასრულეს საპარამუტო სტოქემი.

1934 წლის 12 სექტემბერს კარის აეროდრომზე, ქართველ ქალთა შორის პირველმა შეასრულა სტოქე ცნობილი მტრინაე-პარამუტისტის, სპორტის ოლიმპიის სუვერინი ივარდავას მუელემ, მარგალიტა ივარდავა.

აი, რას წერდა ამ ამბის შესახებ სპეციალისტის გაზეთი „სტალინსკი სოკალი“:

„12 სექტემბრის დილა კარგი საფრენისონი ამინდის პირობას არ იძლეოდა. შემოდგომის წვიმიანმა დღემ ახალი განცდები მოიტანა. ყველას ძალიან უნდოდა გადმოსტომა და ამიტომ ანარტოზის გაისმოდა ბუნდური ჭირველი ამინდის მისამართით.

— მდინერი ვიქნებოდი დღეს რომ გადმოგმტარაკავი, — ამბობს ტარანერა.

მოჰადრაკეს 8 მარტს და ვუსურვებებ გმრავლების სამშობლოს საღიღებელი გაპარჯებები.

2. ჯანაშვილი, ქუთაისის 27-ე საშუალო სკოლის პირველი კლასის მასწავლებელი.

— ჩვენ მზად ვართ რამდენიმე დღე დაეიცადოთ, ოღონდ თუთმფრინავიდან გადმოხვდეთ, — ამბობდნენ სხვები.

საღამოთკამს ქარი თანდათან დაცხრა, ცაე გაიხსნა. ყველაფერი მზად იყო. მესტარტის ალმის დაქნევისას „უ-2“ ტიპის თვითმფრინავები ერთი მთობის მიყოლებით აიჭრნენ ცაში. თან პარამუტისტები მიჰყავდათ პირველი ნახტომების შესასრულებლად.

პირველად ტარსანეო გადმოსტა. შემდეგ მანოვა.

ჯერ კიდევ მაშინ, როდესაც ჩარგალიტა დამიტრის ასული — ინტარქტორ ივარდავას მუელე, თვითმფრინავში ჩასაჯდომად ემზადებოდა, იქვე ფუსუყებდნენ მისი შვილები.

— დედიკო, დედიკო, კარგად გადმოსტი. აი, აქ ჩამოსტი. ჩვენც აქ დაგლოდებით, — ასე უუხებოდნენ მათან პატარა სულების ქნევით ცაში აცილებდნენ შვილები დედას...

სულ ბოლოს ნინა ივანოვა ჩუქსინა გადმოსტა.

800 მეტრის სიმაღლიდან ყველანი ფრიალზე გადმოსტნენ“.

საქართველოში პოპულარული გახდა საპარამუტო სპორტი. ამიტომ იყო, რომ თბილისელმა მხატვარმა ქალმა ირინა შტენბერგმა ორი მსატრული ტალო მიუძღვნა საქართველოს პარამუტისტებს.

მერი როლა-ჩიჯავაძე.

ს უ რ ა თ ე ე: მ. ქურდიანი.
ავტორის ფოტო.

